

Protokół z kontroli przeprowadzonej w Ogrodzie Zoologicznym Leśne Zacisze

1. Oznaczenie jednostki kontrolowanej, adres.

Ogród Zoologiczny – Zoo Leśne Zacisze, Lisów ul. Wygwizdów 6, 26-026 Morawica będący własnością Pana Pawła Zawadzkiego

2. Nazwa organu kontrolującego jednostkę.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach

3. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe kontrolującego, nr upoważnienia i data.

- 1) Aleksandra Cieślicka – specjalista Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, upoważnienie do kontroli nr 6/2022 z dnia 16 września 2022 r.,
- 2) Agnieszka Detka – specjalista Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, upoważnienie do kontroli nr 6/2022 z dnia 16 września 2022 r.,
- 3) Elżbieta Jadach-Płoskoń specjalista Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, upoważnienie do kontroli nr 6/2022 z dnia 16 września 2022 r.,

4. Data przeprowadzenia kontroli.

19 września 2022 r.

5. Podstawa prawna kontroli.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916 z późn. zm.), który nakłada na regionalnego dyrektora ochrony środowiska obowiązek prowadzenia kontroli ogrodów botanicznych, zoologicznych i ośrodków rehabilitacji zwierząt w zakresie ich działalności.

6. Przedmiot kontroli.

Kontrola działalności Ogródu Zoologicznego Leśne Zacisze w zakresie:

- 1) Warunki przetrzymywania zwierząt zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie hodowli i utrzymania poszczególnych grup zwierząt w ogrodzie zoologicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr 5, poz. 32);
- 2) Warunki przetrzymywania inwazyjnych gatunków obcych.

7. Informacja o wcześniej przeprowadzonych kontrolach w zakresie działalności ogrodu zoologicznego.

Kontrola Ogródu Zoologicznego była przeprowadzona w dniu 06.12.2019 r.

8. Ustalenia kontroli.

Ogród Zoologiczny Leśne Zacisze w Lisowie istnieje od 2016 r. i jest własnością Pana Pawła Zawadzkiego oraz jest przez niego zarządzany. ZOO działa na podstawie decyzji z dnia 13 października 2016 r., znak: DZP-WG.6511.1.2016.mk Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska - na utworzenie i prowadzenie ogrodu zoologicznego w miejscowości Lisów przy ul. Wygwizdów 6, na działkach o nr ewidencyjnych: 150/2, 750/2, 750/3, 750/5, 750/6, 751/2, 752/5, 773/1 o łącznej powierzchni 22,38 ha. Decyzja ta nie uległa zmianie.

Dodatkowo w 2021 roku została dokupiona działka nr ewid. 90 obr. 0016 Obice, gm. Morawica o powierzchni 1,31 ha. Teren w/w działki jest przeznaczony na wybiegi dla zwierząt.

Warunki przetrzymywania i eksponowania zwierząt w ogrodzie zoologicznym w Lisowie są zgodne z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie hodowli i utrzymania poszczególnych grup zwierząt w ogrodzie zoologicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr

5, poz. 32). ZOO w Lisowie posiada pomieszczenia dopasowane do przetrzymywanych poszczególnych gatunków zwierząt, w tym wybiegi, klatki, woliery, baseny. Pomieszczenia są w dobrym stanie technicznym, skonstruowane w sposób spełniający co najmniej minimalne wymiary określone w rozporządzeniu. Wybiegi dla zwierząt zostały zorganizowane pod potrzeby określonych grup zwierząt, zostały wyposażone w pomieszczenia (domki), gdzie mogą schronić się zwierzęta, kryjówki, sadzawki, pnie drzew i wyspy zieleni. Wybiegi są na tyle duże i tak urządzone, że zwierzęta mogą decydować czy chcą być blisko zwiedzających, czy się ukryć. Zwierzęta zachowują się spokojnie zarówno przy zwiedzających (wycieczka szkolna) jak i w czasie obsługi (karmienia, sprzątania). Nie zaobserwowano zachowań stereotypicznych. Wizualnie nie stwierdzono u zwierząt ran, urazów i oznak złej kondycji. Przy wybiegach dla zwierząt posadzono pasy krzewów oddzielające zwierzęta od zwiedzających przez co nie są one narażone bezpośrednio na stały widok ludzi i zwierząt na innych wybiegach. Pasy krzewów i dodatkowe ogrodzenia ze sznurów zabezpieczają przed zbyt bliskim podchodzeniem do ogrodzenia wybiegów. Oglądanie zwierząt jest możliwe z wyznaczonych miejsc. Dla zwiedzających są wyznaczone odpowiednio odizolowane od wybiegów miejsca odpoczynku i place zabaw dla dzieci. W Ogrodzie jest zorganizowane Mini ZOO, gdzie dzieci mogą mieć bezpośredni kontakt z wybranymi zwierzętami udomowionymi, np. kozy, kuce, konie.

Zwierzęta gatunków niebezpiecznych są przetrzymywane na zamkniętych wybiegach, z wejściami zamykanymi na klucz i oznaczonych wyraźnymi tablicami ostrzegawczymi „ZWIERZĘTA BARDZO NIEBEZPIECZNE DANGEROUS ANIMALS”. Wybiegi zwierząt inwazyjnych gatunków obcych (IGO): koati, szop pracz, mundżak chiński, jelen sika, bernikla kanadyjska, gęsiówka egipska (gęś nilowa), żółw ozdobny w dniu kontroli były zabezpieczone przed przypadkowym wydostaniem się zwierząt. Wskazane jest dostosowanie zabezpieczeń wybiegów do przepisów dotyczących inwazyjnych gatunków obcych.

ZOO w Lisowie jest sukcesywnie rozbudowywane, przygotowywane są nowe wybiegi dla zwierząt, ogrzewane pawilony/domki, uzupełniana jest infrastruktura zarówno dla zwierząt, jak i służąca do obsługi zwiedzających. W pomieszczeniach wewnętrznych i na wybiegach dla zwierząt utrzymywany jest porządek. Pomieszczenia dla zwierząt posiadają indywidualne urządzenia pomiarowe, różne źródła ciepła, oświetlenia, wyciągi. Pomieszczenia są przystosowane do utrzymania czystości i wymiany podłoża. Zapewniają możliwość ukrycia się w przypadku niekorzystnych warunków atmosferycznych.

Ekspozycje mają charakter środowiskowy, w niektórych przypadkach wielogatunkowy (np. nandu szare, mara patagońska, guanako) zostały wyposażone w odpowiednie wystroje, które pełnią rolę przede wszystkim kryjówek, a jednocześnie oddają charakter pierwotnych miejsc bytowania zwierząt. Właściciel dba o stworzenie w pomieszczeniach wewnętrznych i zewnętrznych zwierząt warunków zbliżonych do naturalnych, z dużą ilością kryjówek, elementów stałych i ruchomych jak również zapewniających możliwość zaspokojenia naturalnych potrzeb poszczególnych gatunków np. rycie, kąpiele błotne czy ścieranie rąb.

W ZOO są rozmnażane gatunki zwierząt według programów hodowlanych EEP i ESB, np. żuraw mandżurski, jelen barasinga, takin miszmi, ara militaris mexicanus. Zwierzęta, które nie powinny być rozmnażane są zabezpieczone przed przypadkowym rozmnożeniem poprzez izolację lub kastrację.

Przetrzymywane zwierzęta są objęte stałym nadzorem lekarza weterynarii. W ZOO jest zapewniona stała opieka weterynaryjna nad zwierzętami na podstawie zawartych umów o współpracy:

- 1) umowa dotycząca opieki weterynaryjnej - umowa współpracy z dnia 29.11.2019 r. zawarta z Gabinetem Weterynaryjnym Helena i Piotr Szwej ul. Kadena 10D, 25-802 Kielce – dot. świadczenia usług lekarsko-weterynaryjnych w zakresie hodowli ptaków;
- 2) Założenia opieki weterynaryjnej dla zwierząt przebywających w ZOO „ZOO Leśne Zacisze” przez Świętokrzyskie Centrum Weterynarii Grabiec, Konopka –Grabiec, Weterynaryjna Spółka Partnerska, ul. Ks. Piotra Ściegiennego 81/1, 25-114 Kielce.

Z uwagi na specyfikę eksponowanych zwierząt w ogrodzie zoologicznym w Lisowie (wiele dużych gatunków) opieka weterynaryjna jest sprawowana na wybiegach i/lub w budynkach dla zwierząt. W ZOO znajdują się również boksy do czasowej izolacji zwierząt. W razie konieczności zwierzęta są przewożone do gabinetu weterynaryjnego, z którym właściciel ma podpisaną umowę. W celu transportu zwierząt właściciel posiada odpowiednie klatki dostosowane do przewozu poszczególnych grup zwierząt.

Nowo przybyłe zwierzęta i zwierzęta opuszczające ZOO czasowo przebywają w pomieszczeniach kwarantanny przygotowanych w budynku stajni.

Na terenie ZOO są wyznaczone miejsca, w których przechowywana jest karma i przygotowywane są posiłki dla zwierząt. Właściciel ogrodu układa jadłospisy dla poszczególnych gatunków zwierząt konsultując z innymi ogrodami zoologicznymi. W jadłospisach ograniczona jest ilość owoców na korzyść warzyw.

Zwłoki padłych zwierząt są odbierane, transportowane i utylizowane przez firmę Saria Polska Sp. z o.o., na podstawie umowy z dnia 28.05.2018 r. na odbiór, transport i unieszkodliwianie padłych sztuk zwierząt. W ZOO został wygospodarowany osobny budynek do czasowego przetrzymywania zwłok padłych zwierząt, w którym również odbywają się sekcje zwłok.

W trakcie wizji w ZOO nie stwierdzono zagrożeń wewnętrznych wynikających z organizacji i funkcjonowania ZOO w Lisowie. Ze względu na usytuowanie ogrodu zoologicznego na skraju wsi w sąsiedztwie lasów, zagrożenie mogą stanowić dzikie zwierzęta lisy, ptaki drapieżne, a także psy które zdarza się, że polują na bytujące w ZOO zwierzęta.

W trakcie kontroli analizowano również działalność ogrodu pod kątem spełnienia warunków decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 13 października 2016 r., znak: DZP-WG.6511.1.2016.mk w sprawie utworzenia i prowadzenia ogrodu zoologicznego Leśne Zacisze w Lisowie oraz wymagań ustawowych wynikających z art. 69 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Zwierzęta utrzymywane w ZOO w Lisowie są eksponowane w miejscach dostępnych dla zwiedzających, przy czym gatunki będące na stanie zoo są prezentowane możliwie szeroko. ZOO jest udostępnione do zwiedzania przez cały rok.

Pomieszczenia i wybiegi ze zwierzętami są zaopatrzone w opisy gatunków oraz inne tablice informacyjne. Indywidualne tabliczki zawierają nazwę gatunkową oraz m.in.: opis gatunku, występowanie, pożywienie, rozmnażanie oraz ciekawostki. Wskazane jest uzupełnienie tabliczek informujących o zwierzętach na niektórych wybiegach.

Właściciel jest w trakcie ustalania warunków współpracy z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach.

W ogrodzie zoologicznym przetrzymywane są zwierzęta pochodzące z wiadomego źródła, właściciel posiada umowy depozytu czy sprzedaży gdzie widnieje informacja skąd zwierzę przybyło, czy było urodzone w niewoli oraz paszporty dla zwierząt. Zwierzęta w ZOO są znakowane (chipami, kolczykami) i prowadzona jest ich ewidencja, obejmująca także ich pochodzenie.

W ramach edukacji na terenie ZOO rozmieszczone są tablice informacyjne dot. poszczególnych gatunków zwierząt przetrzymywanych w zoo. Ponadto w okolicach miejsc wypoczynku na terenie ZOO takich jak place zabaw, ławeczki umieszczono również tablice edukacyjne zawierające m.in. opisy gromad zwierząt: ssaki, ptaki, gady, ryby i owady oraz przedstawiające zegar ptaków, zaprezentowano różne typy budek lęgowych dla ptaków.

W ramach działalności edukacyjnej ogrodu zoologicznego w Lisowie, przyjmowane są wycieczki szkolne dzieci i młodzieży w różnych grupach wiekowych. Właściciel ani jego personel nie oprowadza wycieczek po terenie ZOO. Edukacji służą tabliczki zawierające opisy zwierząt oraz pozostałe tablice zawieszane na ogrodzeniach wybiegów i klatek jak również informacje zamieszczone przed wejściem na teren ogrodu.

Na terenie ogrodu znajdują się miejsca zadaszone z miejscami do spożywania posiłków przeznaczone dla wycieczek szkolnych, które można wykorzystać również jako miejsca do

przeprowadzenia zajęć edukacyjnych.

ZOO posiada własną stronę internetową, gdzie zamieszczane są aktualności oraz zaprezentowano przetrzymywane zwierzęta – zamieszczono zdjęcia wraz z opisem poszczególnych zwierząt. Wskazane jest uzupełnienie nazw gatunków zwierząt prezentowanych na stronie internetowej ZOO. ZOO Leśne Zacisze prowadzi profil na Facebooku, na którym zamieszczane są m. in. ciekawostki o zwierzętach.

ZOO w Lisowie prowadzi ewidencję zwierząt w postaci kartotek papierowych oraz posiada zbiorcze listy zwierząt. Zgodnie z przekazaną przez właściciela informacją ilość zwierząt przebywających w Ogrodzie wynosi obecnie około 120 gatunków.

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i przed podpisaniem odczytano.

W czasie kontroli wykonano dokumentację fotograficzną warunków przetrzymywania zwierząt i dokumentów.

Lisów, dnia 19.09.2022 r.

**OGRÓD
ZOOLOGICZNY
LEŚNE ZACISZE**

Zawadzki Paweł
Lisów, ul. Wygwizdów 6, 26-026 Morawica
NIP 959-138-04-81, REGON 260248365

Właściciel ZOO w Lisowie
nr konta: 43 1050 1416 1000 0090 6360 5894

Alc'killa
A. Dello
E. Jędrzej-Pokorski
Kontrolujący